

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).

Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Invitare de abonament.

În curând se împlinește jumătatea dintâiu a anului curent și „**Foaia Poporului**“ intră în a doua jumătate din anul al VII-lea al vieții sale.

Credincioasă programului său și menirii sale de a fi o făclie luminătoare pentru talpa țerei, pentru țeranul român, ea-și va urmări mai departe scopul cu aceeași râvnă, cu aceeași iubire și interesare pentru toate afacerile, pentru toate lipsele poporului nostru, ca și până acum.

Direcțiunea foilor noastre naționale nișuind a face foaia tot mai bună, mai folositoare și mai corespunzătoare trebuințelor poporului nostru, a angajat nouă puteri lucrătoare la foaie, atât pentru partea economică, cât și pentru celelalte părți.

Astfel putem făgădui, că „**Foaia Poporului**“ va fi pe zi ce merge tot mai bună și mai folositoare. Noi nu crutăm nici o jertfă, ca să putem da cetitorilor noștri o foaie în adevăr bună și făcută anume pentru trebuințele lor, ear' în schimb cerem să ni-se deie spriginul, chiar în măsură mai mare ca până acum.

Astfel deschidem nou abonament pentru „**Foaia Poporului**“ pe jumătatea a doua a anului curent.

Ea va eși în aceeași mărime ca și până acum și împodobită cu frumoase ilustrații și cu prețul de până aci, și adecă:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg . 2 fl. (4 coroane).

Pe o jum. de an . 1 fl. (2 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg . 10 lei.

Pe o jumătate de an . 5 lei.

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până acum le trimitem deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub care primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimitătorul nu are decât să-și scrie numele și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.

Abonenții noi sunt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetet, însemnând posta din urmă.

Subscrisa administrație roagă pe toți prietenii și spriginitorii acestei foi, să o aboneze și să îndemne și pe alții a o abona. Prin aceasta fac un lucru bun și folositor, de oare ce unde intră „**Foaia Poporului**“, intră lumina și deșteptarea

Administrațiunea

„Foi Poporului“.

Luminarea poporului.

I.

(m.) Scopul foilor noastre naționale și îndeosebi al »*Foi Poporului*«, este luminarea poporului nostru țeran, cultivarea și înaintarea lui în știința practică de carte și în toate cunoștințele, cari îi sunt de lipsă, pentru-ca să-și știe pretinde și apăra drepturile ce 'i-se cuvin.

Ca să putem ajunge acest scop, cu toții — inteligență și țerani — trebuie să căutăm căile și mijloacele, prin cari mai cu înlesnire și mai cu isbândă să dobândim rezultate îmbucurătoare.

Cele mai însemnate mijloace pentru luminarea poporului sunt negreșit *biserica, școala, foile și cărțile* scrise anume pentru trebuințele și lipsele poporului.

Biserica ne înalță sufletul, ne nobilitează simțimintele și ne îndulcește moravurile, propoveduind între noi minunatele învățături dumnezeiești ale celui mai mare dascăl al lumii, învățăturile Mântuitorului nostru Isus Christos.

La noi mult timp biserica a fost singura școală în care moșii și strămoșii noștri ascultau cu evlavie vecinicile adevăruri d-zești.

De pe la sfârșitul veacului trecut, dar' cu deosebire dela 1848 încoace, pe lângă biserici s'au întemeiat școale, minite a răspândi cunoștințe folositoare la băieți și a-i înzestra cu știință de carte pentru viață. Ear' în timpul mai nou s'au întemeiat foi populare — între cari e și »*Foaia Poporului*« — cu scopul de a lărgi cercul de cunoștințe câștigate în școală și a da sfaturi și povețe pentru lupta din viață și pentru apărarea drepturilor naționale.

Durere însă, că atât cu școalele, cât și cu foile nu stăm așa de bine, cum ar trebui stăm. Acesta e un rău și răul trebuie să-l recunoaștem, dacă voim să-l vindecăm și să-l stîrpim.

Cu școalele nu stăm bine, că de parte nu le spriginim în destul, de altă parte nu ne lăsăm băieții ca să le cerceteze cum se cuvine, ca acestia să aibă în adevăr folos de școală.

Cu foile stăm earăși rău, că nu le știm prețul în destul și urmarea e, că ele nu sînt așa de lățite, cum ar trebui să fie.

Nu zicem, că aceasta e așa pretutindenea, dar' e lucru cunoscut, că în multe părți, în foarte multe sate, așa este. În privința aceasta auzim și cetim zilnic plângeri, plângeri îndreptățite. O astfel de plângere se publică chiar în numărul de azi al foi noastre, cu titlul: *Cum stăm cu cetitul?*

Cine însă s'ar îndoi despre aceste adevăruri, și îndeosebi despre cercetarea școalelor, n'are decât să iee a mână dările de seamă ale consistoarelor noastre și se va încredința pe deplin, că cercetarea școalelor noastre lasă mult de dorit. Avem înaintea noastră conspectul despre cercetarea școalelor române gr-orientale din archidieceasa Ardealului. Din acest conspect, făcut după topopiate, se vede, că în archidieceasă au fost obligați a cerceta școala în anul trecut 1898:

Băieți dela 6 — 12 ani 74.391.

Dintre acestia însă au cercat școalele în adevăr numai 50.851 de băieți în jumătatea dintâiu a anului și 47.706 în jumătatea a doua.

Adecă abia două din trei părți, rămânând o parte cu totul fără cunoștințe de carte.

Cu băieții dela 12—15 ani (școala de repetiție) stă lucrul și mai rău. Băieți de acestia au fost obligați 31.075, dar' au cercat școala abia jumătate din acest număr, anume în jumătatea dintâiu a anului 16.049, în jumătatea a doua 14.354 de băieți, pe când la alte popoare culte nu rămâne fără școală, fără a ști scrie și ceti, nici un singur băiat.

Și precum se arată starea în archidieceasa Transilvaniei, știm că tot așa este în diecese și așa este și la școalele române gr.-catolice.

Eată deci, că cu cercetarea școalei nu stăm destul de bine și în aceeași măsură sînt puțin lățite la noi foile și cărțile populare.

Despre cauza din care mai cu seamă se naște acest rău și despre mijloacele de folosit contra lui, vom scrie în numărul viitor.

Despre Românii macedoneni.

Un scriitor neamț Richard de March scrie în vestita foaie geografică »*Petermanns Mittheilungen*« un articol lung și interesant despre popoarele creștine de sub stăpânirea Turciei. Între aceste vorbește și despre Românii din Macedonia și arătând luptele lor contra Grecilor, cari voiau să-și greciseze, le prevestește un viitor frumos.

Românii sînt pe cale a se scoate cu biserica de sub ocrotirea patriarhului grecesc din Constantinopol și această nouă stare de lucruri — după cum scrie March — va duce la o înflorire neașteptată a românimei din Turcia. Aceasta cu atît mai mult, cîci ei au mai multe școli naționale, cari se vor înmulți și ele. Numărul lor acum este următorul:

În vilaietul Salonic sînt 18 școli românești cu 944 școlari, în Üsküb 1 școală cu 45 elevi, în vilaietul Monastir 34 școli cu 1705 învîțăcei, în sandșacul Selfidseh 12 școli cu 575 școlari și în vilaietul Ianina 15 școli cu 408 învîțăcei, în total optzeci școli cu 3678 școlari,

Dela sêrbările din Brașov.

Am descris în nrul trecut frumoasa primire ce au făcut-o Românii brașoveni vrednicului prelat al bisericii române gr-orientale.

Ca întregire la cele scrise, dăm azi următoarele:

La banchetul dat în onoarea I. P. S. Sale în ziua ântâiu de Rosalii, distinsul preot săsesc Dr. Obert împedecat a lua parte la banchet, a trimis o scrisoare, care a fost cetită de preotul Nussbächer.

În ea Dr. Obert, după-ce salută pe Excelența Sa, zice:

»O dorință voiam sê-mi mai permit a o exprima, dorința ca Excelenței Sale dlui Metropolit Ioan Mețianu în înalta poziție în care a fost chemat prin încrederea bisericii sale, sê-i fie dată o activitate cît mai îndelungată, în spiritul lui Șaguna, a bărbatului, căruia biserica greco-orientală are sê-i mulțumească lucruri așa de mari, a căruia activitate și eu o venerez, a căreia persoană 'mi-a rămas neuitată de când, după o discuțiune aspră, în care ne ciocnirăm, 'mi-a dat sărutarea de pace,

Dumnezeu sê scutească și sê binecuvinteze pe Excelența Voastră!«

* * *
»Voința Națională« din București, în raportul seu despre sêrbările din Brașov, face următoarele aprecieri:

»Înaltul prelat Ioan Mețianu este un om verde, deși are 72 de ani, de o statură impunătoare și cu un glas făcut sê impresioneze și sê impună; este un păstor, care-și dă seamă de înalța sa chemare și are și calități cerute spre a o executa.«

FOITA.

Cîntecul Iancului

— în anul 1847. —

Doarme duhul strămoșesc

În poporul românesc...

Doarme... numai de n'ar fi

Prea târzîu, cînd s'a trezi...

O, de s'ar trezi azi ear',

Jugul josnic frînge-'l-ar,

Jugul aspru, ruginit,

De lași dușmani făurit...

Unde merg și unde stau,

Tot de jele-amară dau...

Și sub cer frumos, sênin

Lumea-'i fere și venin...

...Doar' de tot nu s'a fi stîns

Vechiul foc, ce 'l-au aprins

Întruniri slovace. Slovacii din Ungaria-de-mează-noapte au pus la cale mai multe întruniri populare, în cari fruntașii Slovacilor țin vorbiri despre deosebite legi și lucruri politice de interes pentru popor.

O întrunire s'a ținut în Modra (Modor) Dumineca trecută și a reușit foarte bine. S'au ținut următoarele vorbiri:

Dr. Miloș Stefanovici, advocat în Pojon, despre: „Dreptul electoral dietal și în comitat“.

Dr. Iaroslav Minich, advocat în Pezinok, despre: „Dreptul de reuniune și de adunare, precum și despre libertatea de presă“.

Pavel Zoch, preot evang. în Modra, despre: „Revisuirea legilor politice bisericesti“.

Despre: „Legea naționalităților“.

Pe azi, Duminecă (2 Iulie) este convocată o nouă întrunire în T.-S.-Martin, la care vor vorbi între alții cunoscuții fruntași ai Slovacilor P. Mudron și Hurbán-Vaiansky.

„Revista presei române“.

Aflăm că în Budapesta se edă un organ litografiat numit »Román Lapszemle«, care servește drept informator al întregii presei maghiare în chestiile românești. Acest organ este o rămășiță a vestitei secții »Bánffy-Jeszenszky«, care, se vede deci că există și azi, numai în altă formă.

Din acest organ își iau știrile, cele mai multe ziare ungurești, de aceea sînt așa de bine »informate«...

„Ajutorul“ de stat pentru preoțimea unită.

Cetitorii noștri cunosc (din doi articoli, ce am publicat) lupta, ce silite sînt sê o poarte amîndouă bisericile noastre românești cu statul, care ar vrea sê se poată amesteca în trebile bisericesti ale noastre.

Ocârmuitorii noștri voesc deocamdată sê plătească preoțimea noastră, ca astfel sê o poată câștiga — așa gîndesc ei — pentru maghiarisare.

În privința aceasta ne vine acum o știre dela Blaj cu privire la ajutorul îmbiat preoțimei noastre unite.

»Unirea« spune, că consistorul din Blaj ar fi hotărît sê primească a împărți

ajutorul și sub condițiunile umilitoare ce le-a pus guvernul (ca preoții sê dee cuitanțe ungurești iscălite de solgăbîrîi etc.)

Această hotărîre s'ar fi luat, după-ce guvernul la protestul Metropolitului a răspuns, că dacă în termin de 8 zile nu ridică dela cassa oficiului de dare suma trimisă spre împărțire, o va împărți singur, prin organele sale administrative.

Această hotărîre e supărătoare, pentru-că chipul cum se împarte ajutorul e umilitor pentru arhieriei și pentru preoți. Preoții ajung a fi puși sub controla solgăbîrîilor și a altor slujbași unguri.

Această hotărîre e numai provisoră (adecă se poate schimba), pînă la întrunirea unui sinod provincial la Blaj, care se va ține la toamnă.

Pînă atunci preoțimea trêbue sê-și spuie părerea în sinoadele protopopești. În privința aceasta s'a pornit o mișcare vie în toate părțile. Sinoadele întrunite pînă acum 'și-au dat părerea împotriva primirii ajutorului, în condiții umilitoare. S'au ținut astfel de sinoade pînă acum în archidieceasă și în diecesa Gherlei. A treia zi de Rosalii au ținut sinoade toate tractele protopopești din Sêlagiu, luând poziție contra ajutorului. Mișcarea continuă.

DIN LUME.

Din Francia.

După-ce ministerul lui Dupuy s'a retras, a alcătuit un nou minister Waldeck-Rousseau, un însemnat bărbat al Franciei.

Luni s'a prezentat noul cabinet în cameră și senat. Prim-ministrul Waldeck-Rousseau a dat cetire declarației guvernului, arêtând că noul guvern se va conforma votului camerei, de a apêra cu energie așezîmintele republicane și a asigura ordinea publică.

În decursul cetirei Waldeck-Rousseau a fost adese-ori întrerupt. Au urmat apoi interpelații de ale unor deputați socialiști și naționaliști, ear' în urmă camera a primit cu 263 voturi contra 237 propunerea lui Perillier, anunțând, că aproabă declarațiile guvernului și trece la ordinea zilei.

O propunere de același sens a fost primită și în senat cu 187 voturi contra la 25.

Pe temeiul acestui vot noul minister 'și-a început lucrarea de ocârmuire.

Pe pămîntul ardelean

Horia, Cloșca și Crișan?!...

Hei, cum ars-a pînă 'n nori

Focul cel cutropitor

Al Românului trezit

Din Apus spre Rêsărit!...

...Nu s'a stîns... eu 'l-am zărit...

Din mulți ochi 'mi-a strălucit...

Cu vioiu-'i schînteiat,

Inima 'mi-a 'nvăpăiat...

...Par'că vîd din munti, din văi

Ear' sâring spre cer schîntei,

Flacări multe, mari pe rînd

Țeara 'ntreagă-acoperind...

Nu vî 'ncredeți, inimiz!

Focul arde 'n mulți voinici...

Și cînd se va-aprinde 'n mii,

Vai de voi și-ai vostri fii!...

E ușor la muiere,

sau fiește-care sê-și isprăvească lucrul seu.

În satul Goroniș trăia o pãreche tinêră numai de cãțiva ani cãsătoriți, cari deși nu erau putrezi de avuți, dar' aveau toate cele trebuincioase pentru traiul vieței. Aveau în sat o casă frumoșică, și pe langă ea toate cãte se poftesc la o economie mai mică de sate. La hotar cãteva pãmînturi din cari își adunau toate cele trebuincioase peste an. Dar' pe lãngă toate acestea era bucuria lor și mai mare în pruncuțul lor — ca un bumb — care-'l aveau ca de moștenitor la agonisirea lor, drept în trup ca tatăl seu, ochii-'i erau ca ai mamei sale, și obrazii rumeni ca doi trandafiri.

Pavel era numele bărbatului și Vãrvarã al muierii, ambii din zi în noapte asudau a-'și sporì averea lor, fiecare la locul seu. Pavel era toatã ziua la cãmp, ara, sêmëna, cosea și aduna, ca

Ciocnirea dela granița Sêrbiei.

Ciocnirea dela granița turco-sêrbească a dat ansă la o schimbare de scriitori diplomatice între Sultan și guvernul Sêrbiei. Acesta din urmă a accentuat în o scrisoare, că Sêrbii 'și-au folosit armele contra Albanezilor și soldașilor turci, cari au năvălit pe teritor sêrbesc. Sultanul în răspunsul seu neagă, că între năvălitori ar fi fost și soldași, dar' guvernul sêrbesc în o notă de nou o susține aceasta, arătând, că lupta a ținut o zi întreagă, că încălcarea graniței e foarte serioasă și că dacă guvernul turcesc nu va lua măsuri pentru încetarea acestor fel de năvăliri, va lua el măsuri, ca să asigure granița țerei.

Guvernul sêrbesc a trimis trupe regulate la graniță, cari la *Branina* au dat peste 300 de năvălitori arnauți și miliție teritorială turcescă și 'i-au alungat.

Depeșele mai noue vestesc, că acum e liniște la graniță. Trupele sêrbești sunt postate la o depărtare oare-care de graniță. A sosit la fața locului generalul *Nesici*, trimisul sêrbesc. El a început cercetarea și a avut întrevedere cu inspectorul turcesc.

Se crede că ciocnirea se va aplană fără a avè urmări mai grave.

Mișcări revoluționare în Spania.

Din pricina noului budget al Spaniei, contra căruia au protestat comercianții și industriașii, au erupt turburări în mai multe părți ale Spaniei. Mai mari au fost turburările în *Madrid*, *Sevilla* și *Saragossa*. Turburătorii au demonstrat contra autorităților, au atacat localurile de negoț, cari n'au fost închise și au atacat poliția. Mai periculoasă a fost răscoala în *Saragossa*, unde poliția a fost silită să folosească armele. Aici autoritățile civile au depus puterea în mâinile miliției.

Prim-ministrul *Silvela* a declarat în cameră, că dacă va fi lipsă se va proclama starea de asediu în întreagă țeara.

Știri mărunte.

Lupta în Filippine între Americani și Filippini continuă. Zilele trecute a fost o nouă ciocnire între Filippineni și Americani, lângă râul *Zapote*. Perderile Filippinenilor sunt 40 morți, ale Americanilor 10 morți și mai mulți răniți.

Se crede, că în părțile sudice Filippinenii nu vor pute opune decât o slabă rezistență.

Din *Peking* se anunță, că între veduva împărăteasă a Chinei și între împăratul s'a restabilit pacea și buna înțelegere. Veduva împărăteasă a promis, că nu va denumi clironom la tron fără învoirea împăratului.

pe toamnă să-și umple gitnița. Vârvara asemenea, pe lângă casă singură cu pruncuțul seu, cât în brațe, cât fără el, își isprăvea lucrurile vîoasă, abia așteptând seara să-și vină bărbatul acasă, pe care-l aștepta cu cina nici rece nici caldă. Cu un cuvînt, Pavel și Vârvara trăiau în indestulire, fără să se cuprindă și cu grijile altora, și li-se sporea averușca vîzînd cu ochii, ca-și-cum apoi li-ar aduna-o.

S'a întîmplat însă odată, că chiar când Pavel venia dela câmp ostenit cătră casă, 'l-a pîndit lelea Părsacă a lui Stefan — a căruia fată a rămas în pîr, deși 'l-a imbiat cu ea pe Pavel, adecă lelea Părsacă chiar își aduna găștele cătră sat și se grăbia să dee față cu Pavel — care ducea în spate la *Joiانا* de cină o legătură mare de iarbă în toporiștea coasei — și ca să-și steargă sudorile de pe frunte, chiar o pusese jos. Între acestea lelea Părsacă se apropie de Pavel și-l agrăește astfel: »Așa-i

Frankfurter Zeitung» are informație din *Batum*, (Asia) că Rușii au început construirea unei noue căi ferate, care va pleca dela *Alexandropol* până la granița Persiei, ear' de acolo până la *Urmia*, în provincia Aserbejdjan.

Noua linie are însemnătate politică.

Cum stăm cu cetitul?

Aceia dintre noi, cari cunosc mai multe ținuturi din țeara noastră și cari judecă lucrurile mai serios, făcînd asemănare între noi și alte popoare, constată cu durere și se plîng, că țeranul român nu spriginește indestul școala română, că nu își dă cu plăcere băieții la școală și peste tot sînt puțini Români cari cetesc.

Pentru multe ținuturi locuite de Români și pentru multe sate românești sînt drepte și îndreptățite aceste plîngeri.

Dar' totodată e adevărat și aceea, că lipsa de cetit e cauza, că noi rămînem înderătul altor popoare, că unii slujbași ne calcă dreptul și ne nedreptățesc, fără-ca noi să știm ceva, nefiînd în curat că ce ni-se cuvine pe dreptul.

Cu acest lucru se ocupă în o scrisoare trimisă nouă un vrednic cetitor al foii noastre, dl *Pavel Vanciu*. Dînsul cunoscînd poporul (țeran) din cele mai multe părți ale Ungariei și Ardealului, arată că poporațiunea cea mai iubitoare de carte este cea de dincolo de Dunăre (Nemți și Maghiari), apoi Nemții din jurul Pojonului și Nemții din Bănat, la cari mai putem adăuga și pe Sașii din Ardeal.

Dl Vanciu apoi continuă în următorul mod, dînd și sfaturi prețioase, asupra căroră atragem luarea aminte:

»Poporațiunea aceasta amintită mai sus cu drag jertfește pentru școale și învățămîntul copiilor lor, apoi pe acolo mai în toate orășele es mai multe foi cari sînt cu drag spriginite, ba chiar și în orășelele cele mai mici ese câte o foaie sêptemînală, care e spriginită de tot omul cu carte. Sînt dincolo de Dunăre orășelele cu 4-500 de case și în așa orășel ese câte o foaie sêptemînală al cărei abonament e pe an 5 fl. Apoi foaia aceasta în depărtare nu se prea trimite, căci atît inteligența, cât și poporul cu carte au abonate foi dela orășe mai mari, așadar' putem zice că foi de acestea sînt susținute mai numai de lo-

Pavele, nu 'ți-a plăcut Susana mea, pe care de-o luai nu asudai din zi până-n noapte fără nici un folos, ci ai fi stăpîn, și numai ai porunci la alții, nu ca vai de capul tîu, cum ești și acuma, ca scîldat în vale de sudori, — poți tot alerga, că cu Vârvara ta nu-i mai face cocîe verde, că ea toată ziua se mișcă de ici-colea, dela o umbră la alta, până tu îți pui capul pentru ea, tu te svîrcolești ca peștele pe uscat, ea se îngrășe ca o Până-cînd tu lucrî la câmp în ruptul capului, ea alt lucru acasă nu are, decât își adună ouțele dela câteva găini ce le are, și la sêptemîna aleargă cu ele la oraș, ca să-și cumpere pe ele câte de toate, chiar și rumenele, apoi vine acasă ostenită cu sute de minciuni, te imbată cu apă rece, și tu ca vai de tine, toate le crezi, — chiar mi jele de tine, Pavele, că cu mintea și nesocoteala ta la ce ai ajuns, om zdravîen ca tine — cari toate ar fi altcum de ai fi luat-o tu pe Susana mea«.

citorii din orășele. Nemții din părțile Pojonului și cei bănațeni sînt ear' iubitori de cetit; ei au mai multe foi și biblioteci, cari sînt cu drag susținute. Mergînd pe aici pe stradă în o comună nemțescă și chiar și ungurească, poți să vezi că mai la toată casa duce purtătorul de cărți câte o foaie, însă mergînd în o comună românească, de-i umbla toată ziua pe toate ulițele abia vei vedè ducînd la o sută case o foaie, ba sînt comune românești unde nici preotul nu-și abonează o foaie, decum poporeni. Vedeti, iubiți cetitori, așa stăm cu cetitul față de alte popoare: un orășel maghiar ori nemțesc poate susține o foaie și spre pildă tot Bănatul nu a fost în stare a-și susține foaia »Dreptatea«, ce eșia anii trecuți în Timișoara dimpreună cu foaia ei de Duminecă, ce a fost tipărită pe seama țeranului român și au apêrat drepturile întregului popor român, nu numai a unui orășel, și a dat învățături și sfaturi bune atît inteligenței, cât și poporului de rînd și totuși această foaie a fost silită a înceta din lipsa de abonați, măcar-că foaia de sêptemîna numai 2 fl. a costat pe an, nu 5 fl., ca o foaie a Ungurilor ori a Nemților.

Mai departe Maghiarul ori Neamțul își poartă copiii dela 7 până la 13-14 ani la școală regulat, fie bogat ori sărac. Românul își trimite băiatul pe sêptemîna în o zi două, apoi cînd e de 9-10 ani atunci zice: *ce să-l port la școală, tot nu o fi avocat, nici filosof*. Pentru-ce nu zice astfel Neamțul ori Maghiarul? Așa cred, că numai știința lipsește la țeranul nostru, nu-și poartă copiii regulat la școală, nu ceteste și așa rămîne înapoi la alte popoare.

Frate țerane! de vei privi în o comună nemțescă sau maghiară, spre pildă unde se află o școală poporală cu șese clase și locitorii acelei comune sînt spre pildă 1500-2000, în o astfel de comună sînt 3-4 învățatori și fiecare învățator are 70-80 de învățacei și învățatorii aceia sînt indestuliți cu salariul ce-l au, ear' de vom privi starea unei școli românești în o comună de o așa mărime și cu atîta poporațiune, ce vedem? Vedem că și un învățator e mult, pentru-că de abia cercetează școala 20-30 de copii, apoi bietul învățator român se plînge că nu poate nici trăi. Eu pe mulți țerani 'i-am auzit zicînd: pentru-ce să port copilul la școală? Lasă-l acasă să lucre. Ba mulți zic: pentru-ce să plătesc și la învățator? Și așa am destule dări. Frate țerane, îți zic și te întreb: Copilul tîu de 9-10 ani, dacă nu merge la școală doară îți face cetate pe după grădina și casa ta? Sau puțînel bir ce trebuie să-l dai învățătorului e mai mult ca alte

Aceste cuvinte ale lelei Părsacă pe Pavel tare 'l-au mîhnit, că Pavel și acum își iubia pe Vârvara ca-și-cînd a fost în cununie, dar' cuvintele lelei Părsacă 'l-au pus pe gînduri — ghimp rîu au pus în inima lui, și despărțîndu-se de lelea Părsacă a aflat de drepte cuvintele ei. Și eată, ce să vezi, până-cînd Pavel de altă-dată totdeauna venia voios dela câmp acasă, și după-ce-și punea jos povara de pe spate, lucrul lui dintăiu era să întrebe pe Vârvara de nu cumva 'i-s'a întîmplat ceva rîu peste zi și își lua pruncul în brațe, îl săruta și numai după aceea se uita după alte lucruri. Și astăzi Vârvara îl așteaptă în poartă cu pruncul în brațe, care bate în palmuțe de bucurie că vede pe tatăl seu. Pavel, în loc ca și el să se bucure ca de altă-dată, astăzi sbiară la muiere, ear' cătră prunc în loc să-l sărute nici că se uită. (Va urma).

dări, cari tu le plătești bucurios și nici nu vorbești nimic, chiar nici atunci când îți socotește notarul mai mult decât se cade; tu nu vorbești că nu știi ce, că nu cetești și îți lipsește știința. Oare nu ar fi acela zid de peatră împrejurul grădinei și casei tale? Gândește numai bine, frate țerane, privește la alte neamuri, vorbesc acelea ca tine?

Așadar, dlor preoți și învățători și inteligență dela sate! Vă rog îndemnați poporul să-și dea copiii la școală, și să cetească foi și cărți folositoare, arătați-le foi și le vorbiți ce foloase aduce cetitul. Ear' poporului român îi zic: Urmează învățăturile și vorbele conducătorilor tui! Nu te lăsa înapoi și mai slab ca alte popoare, cu mult mai slabe la puteri ca poporul român! Cetește, că sînt și se tipăresc foi foarte folositoare și destul de ieftine (lesne), încât mai ieftine nici nu se poate pofti, atât pentru inteligență, cât și pentru țeranii români. Sînt și avem foi de toate zilele și foi de săptămână, între cari »Foia Poporului« e anume pentru țerani. Doi florini gândesc că și cel mai sărac țeran poate să câștige în un an pe seama sa, să-și aboneze o foaie de săptămână. Pe țeranul cu stare mai bună îl indemn, că măcar pe lunile de iarnă să-și aboneze o foaie de toată ziua, de-și pare scumpă întrunească-se 2-3 la olaltă și aboneze una cum e »Tribuna« ori »Gazeta Transilvaniei«. Cetească în timpul iernei oricine mai mult, și vă rog spriginiți foile cari le mai avem, să nu fie silite a înceta ca »Dreptatea« din Timișoara, căci foile mai cu seamă își ridică glasul și apără drepturile poporului român și cu cât vor fi mai mult spriginite, cu atăta vor fi mai tari și vor pute sta cu brațele deschise în fața dușmanilor, ce împresoară zi de zi poporul român. Numai prin cetire putem înainta, căci se vede că încă stăm îndărătul altor popoare în cultură, în știință. De aceea vă zic, fraților Români, cetiți cât mai mult, apoi dați-vă copiii la școală și cercetați casa lui Dumnezeu, biserica.

Biserica-albă, în luna Maiu 1899.

Pavel Vanciu,
viier și grădinar.

SCRISORI.

„Buni patrioți“

— Două petreceri în Cianad. —

Cianadul-ung., 30 Iunie c.

În comuna noastră s'au ținut acum de curând două petreceri sau concerte împreunate cu joc.

Cea dintâiu petrecere s'a ținut în ziua Înălțării Domnului, zi aleasă de corul vocal al bisericei gr.-or. române din Cianadul-unguresc, sub conducerea harnicului învățător Nicolau Coste. Publicul s'a adunat în un număr foarte însemnat și inteligența noastră din loc și jur a fost bine reprezentată în șirele prime.

Era pe la 9 ore seara, când rînduri-rînduri se apropiau de bină bravii coriști. Se făcû o liniște adîncă, căreia a urmat primul punct din program: »Iubitei«, serenadă de Vorobchievici, care ca punct foarte duios și alinător de inimi zdrobite, a plăcut mult publicului, a și fost răsplătit cu furtunoase aplause. »Vlăduțul mamei« a fost cu pricepere predat de coristul Milovan Teuf. »Uite mamă« a fost executat de bărbați cu puternice voci. Mult a plăcut apoi »Șoldan viteazul« de V. Alexandri, predat bine de coristul Svetonie Popon și »Imnul lui Stefan-cel-Mare« de Porumbescu, executat

de corul vocal. Declamațiunea coristului Sofronie Gurzeu a fost foarte reușită, vîzîndu-se că a pîtruns bine înțelesul poeziei. După cîntarea »Bobocelu și inele« de I Vidu a urmat monologul »Herșcu Bocegiu«, care l-a predat Teodor Isitiu. Talentul de a preda poezii comice și-l-a arătat, procurînd publicului de față o plăcere deosebită și stîrnind un ris general. Concertul s'a sfîrșit cu »Frunză verde polomidă« de G. Musicescu, cor mixt pe 6 voci. Îți era mare dragul să vezi și auzi cum frumoasele coriste cu note în mîna, îmbrăcate frumos, lăsau să ese din pieptul lor rotunjor melodii drăgălăse.

În pauză călușerii au jucat cu o precisiune de admirat, frumoasele jocuri tradiționale: »Călușerul« și »Bătuta«. S'a distins mai ales vîtavul. Veselia a fost mare și petrecerea a ținut pînă în zori de zi.

Succesul concertului și a petrecerei se vede de acolo, că a stîrnit mulțumirea și petrecerea tuturor.

Laudă bravului învățător Nicolae Coste, care a dovedit multă pricepere în chemarea sa și care ne face să credem, că va face multe servicii poporului, în al cărui mijloc se află.

Laudă coristelor și coriștilor cari brav s'au purtat întru împlinirea datoriințelor lor.

Al doilea concert s'a ținut în 19 Iunie st. n. 1899 în curtea școlaei inferioare (a doua), dar' nu sub conducerea învățătorului și se nu se lase nici el mai jos decât celalalt, s'au vorbit cu câțiva plugari din comună să aducă de undeva un conducător de cor și acesta este un țeran cu numele Ioan Gherda din Chisătău.

Sub conducerea acestuia s'a aranjat petrecerea. Începutul a fost la 9 ore seara. A fost public numeros, dintre care însă inteligență puțină.

Concertul acesta este contrastul celuilalt. Poesiile erau bine învățate din partea coriștilor, dar' predatul a fost slab, fiindcă numai le-au recitat fără să fi pîtruns înțelesul acelora.

Numai unul s'a deosebit dintre ei și acesta este coristul Traian Vaida, care a predat bine monologul comic »Vlăduțul mamei«.

Cîntările au fost în genere monotone, afară de »Marșul cîntăreților« de Porumbescu, care a fost bine executat de corul vocal.

Însă ce să auzi la sfîrșit? O cîntare unguească, care sună astfel »Éljen soká« aplaudată de 2-3 Ungurași, și afară de aceasta sala toată era împodobită cu trei colori unguești.

După sfîrșitul concertului nu se auzia altceva decât numai cîntări de-ale Ungurilor. Însă părea că sîntem într'o petrecere unguească.

Aceste s'au făcut din partea câtorva plugari, cărora scopul e numai ca în ziarele unguești să fie lăudați în modul următor: »Buni patrioți sînt acestia«.

Publicul scandalisîndu-se s'a depărțat și se întreba: »Cum se poate, ca și în această comună curat românească să se întempe astfel de lucruri? Rușine să le fie!

Unul din public.

Almanachul învățătorului român.

— Apel către frații colegi și către amicii școlaei române. —

Frumoasele și binevoitoarele aprecieri din partea ziarelor noastre române, dar' mai virtos călduroasa primire din partea fraților colegi și prin aceasta rezultatul îmbucurător moral și — încât m'am putut achita de sarcina grea a edării — și material, obținut cu acest opșor, sînt tot atâtea dovezi, că acest Almanach, deși ca început modest, totuși a răspuns la o faptică trebuință a învățătorului român.

E pentru mine o plăcută datorință a aduce mulțumiri profunde on. redacțiunii a foilor noastre, precum și tuturor prea onoraților domni și fraților colegi, cari în așa frumos mod m'au știut încuraja!

Peste greutatea decisitoare am trecut cu bun succes, nu e dar' exclusă posibilitatea, ba dela noi afiră, ca acest început să se perfecționeze așa, ca să devină nu numai folositor, ci chiar indispensabil învățătorei noastre.

Spre acest scop, unicul ce am intenționat cu acest opșor, — și cîntînd la spriginul factorilor competenți pentru cauză, voi să continuu și pe viitor acest început, redactînd și editînd și mai departe *Almanachul inv. român*.

Drept aceea, cînd aduc acestea la cunoștință fraților colegi, protectorilor și amicilor cauzelor noastre, îi rog totodată a mă onora cu prețuitul sprigin reclamat de scopul intenționat, cooperînd cu câte o lucrare, pe care îi rog să binevoiască a o trimite subscrisului pînă cel mult 1 August a. c. st. n.

Lucrările de ori-ce fel, cu preferință cele din sfera școlaei și pedagogiei, vor fi bine primite și — după putință — publicate.

Îndeosebi ne-ar măguli concursul, cu care ne-ar distinge literații noștri, cari prin poezii și sentențe potrivite sau și alte lucrări, ar ridica mult valoarea opșorului nostru dăscălesc.

Cu bucurie am mai răspunde încă unei cerințe, prea simțită în vieța școlară, de a aclude fîtului nostru și cîntări școlare, pe una sau mai multe voci. Apelăm dar' la valorosul sprigin al *compositorilor noștri!*

Tot astfel, d-nii învățători, ca autori ai vre-unui op tipărit, precum și alți domni autori și editori de cărți de interes pentru școală și învățători, sînt rugați a-mi comunica, respective trimite câte un exemplar din cărțile edate, spre a le înregistra și anunța în *Almanach*.

În fine, extrase autentice de legi și ordinațiuni în vigoare, referitoare școlaei și învățătorilor noștri, ne-ar face deasemenea mare serviciu, căci numai așa am pute răspunde din destul cerinței practice a *Almanachului*.

Pentru deplina orientare, on. domni cari vor coopera cu lucrări, sînt rugați a-mi notifica aceasta, cît mai curînd, ear' la cerere le pot servi cu un exemplar de pe anul I. al *Almanachului*.

Române acum, ca, îndeosebi frații colegi, conștii de chemarea, poziția și cerințele de progres și cu dor de-a contribui la ridicarea nimbului *statului învățătorec*, să nu întrelasă a da spriginul dorit și pretins de acest opșor adevărat dăscălesc.

Recița-montană (Réscizabánya), în Iunie 1899.

Iosif Velcean,

inv. rom.

PARTEA ECONOMICĂ.

Săpatul cucuruzului.

Pentru-ca grăunțul sămănat în pământ se poată afla acolo toate recerintele de încolțire, creștere și vegetare, să recere conlucrarea mai multor puteri. Aceste puteri sânt sau din partea omului și a vitelor de lucru, sau din partea înrîurilor aerului, cum e căldura, umezeala, lumina și starea aerului.

Mai întâiu să recere puterea vitelor de lucru și a omului (pe unele locuri a vaporului sau a electricității), pentru a ara și a pregăti bine pământul de sămănat, căci altcum nu s'ar alege nimic de sămănta sămănată acolo, precum știm, că nu s'a ales nimic nici de sămănta din evanghelie, care a căzut în locul nelucrat.

După aceea să recere din nou puterea omului singur, sau împreună cu a vitelor de lucru, pentru a sămăna cu mâna sau mașina de sămănat sămănta de lipsă. Când și această lucrare este isprăvită, pentru un timp oare-care lucrarea omului și a vitelor încetează și se începe lucrarea puterilor naturale.

Fiecare grăunț de sămăntă are câte două părți de căpetenie: miezul sau partea făinoasă și colțul (embrionul). Din aceste de pe urmă poate să încolțească, crește și să se desvolte tot asemenea plante, cum au fost și acelea din cari s'a desvoltat numitul grăunț.

Grăunțul de sămăntă ajungând în pământ bun și acolo fiind pătuns de căldura și umezeala de lipsă, se putrezește, adică se începe ferberea materiilor, cari îmbracă colțul, precum se întâmplă aceasta și cu ferberea mustului de vin, și până-când poate să se nutrească cu mustul din pământ, se nutrește din miezul care-l îmbracă, întocmai cum se întâmplă și cu germul (plodul) de puiu, ce se află în ou, că încă se nutrește cu gălbinașul și albușul aceuia, până-când poate sparge coaja, ca să ese afară la lumină.

După-ce colțul s'a nutrit astfel câțva timp cu miezul ce-l încunjură, o parte a aceuia, așa numita radica, din care mai târziu se face rădăcina, se întinde pe pământ în jos, ear' cealaltă parte a aceuia, așa numita plumulă, din care mai târziu să desvolte trunchiul, crește afară din pământ, dimpreună cu cele două aripi sau cotiledoane, cari acoper colțul grăunțului.

Îndată-ce tinera plantă a eșit din pământ și începe a crește, se începe lupta ei de viață cu celelalte plante ce o încunjură, precum sânt buruienile, cari încă se îmbulzesc, ca să răpească din nutremântul aceleia. Lăsată în starea aceasta de sigur, că tinera plantă ar trebui să piară, precum ar trebui să piară și un miel, vițel ș. a. cărora le-ar suge alți frați mașteri laptele lor.

Acum se începe lucrarea omului ajutată de a vitelor de lucru, prin care se taie, curăță și stîrpesc plantele nefolositoare, ca cele sămăntate se poată aduce rodirile de lipsă pentru care se cultivă. Lucrarea aceasta se numește săpatul tinerelor plante.

Săpatul se poate face în două feluri: cu sapa de mână și cu mașina de

săpat. Săpatul cu sapa de mână se face pe rînduri, ear' cu mașina se sapă locul dintre rînduri. Prin săpat stîrpsim buruienile nefolositoare, smăruntăm mai bine pământul și înlesnim intrarea căldurii, umezelei și a aerului la rădăcina tinerelor plante.

Între plantele de sapă se numără și cucuruzul (porumbul). Acesta se sapă de câte două-trei-ori. Mai întâiu se sapă îndată-ce 'i-s'au ivit cele două frunze mai mari de pe delături și au ajuns oare-care mărime însemnată. A doua-oară se sapă mai târziu, când cucuruzul începe a acoperi cu frunzele lui pământul, pentru-că după sapa dintăiu buruienile nu mai pot strica așa tare cucuruzului, crescând el tot mai cu putere și umbrind buruienile cari cresc la rădăcina lui.

Timpul cel mai potrivit pentru săpatul cucuruzului este atunci, când pământul nu e nici prea moale, dar' nici prea tare, ci se află în gradul de mijloc al umezelei și uscăciunii. A sapa cucuruzul când e prea moale, nu numai că nu e folositor, dar' poate deveni chiar stricacios, cu deosebire când 'i-se adună, de oare-ce după-aceea se îngălbinește și stă mult timp pe loc cu creșterea.

Cu prilejul săpatului de a doua și a treia-oară, firele prea dese se răresc, ear' puii de pe lângă rădăcina lor asemenea se rup, fiindcă puii aceia încă ar suge o parte bunicică din mustul pe care-l suge firul.

La săpatul de pe urmă se adună pământul cel lucrat (țărîna) pe lângă rădăcinile firelor de cucuruz, adică se mușuroește, precum se mai zice pe unele locuri. Unii susțin, că adunatul pământului lucrat pe lângă firele de cucuruz, nu ar fi tocmai de neapărată trebuință, de oare-ce și așa neadunat ar putea rodi cucuruzul. Acestia însă se vede, că nu-'și prea dau seama despre folosul moșinoaelor, ce se strîng pe lângă firele de cucuruz.

Mai întâiu moșinoaele acelea, dau oare-care razim firelor de cucuruz, ca să nu le doboare vînturile mari și orcanele, cari adese-ori domnesc în țeara noastră, și de multe-ori le încovoae și pleacă cu toate-că au moșinoae pe lângă ele. A doua-oară, cum se adună moșinoaele acelea din pământul cel lucrat dela suprafața locului, conțin în sine cel mai bun și mai mult nutremânt, pe care-l află firul adunat la un loc, de unde apoi mai ușor îl poate suge cu rădăcinile când plouă și se scurge mustul din el. A treia, pe timp de secetă, moșinoaele acelea pot să țină în sine timp mai îndelungat umezeala de lipsă pentru fir, ear' al patrulea folos dela moșinoae îl avem, că acelea ridică oare-cum și locul pe lângă firele de cucuruz, așa că dacă plouă, apa nu poate sta tocmai pe lângă firele de cucuruz.

După săpatul din urmă al cucuruzului lucrul omului încetează încâtva și el nu mai are altele de făcut, decât de a-l mai rări și a rupe puii, cari să ivesc pe la rădăcinile firelor.

În privința răritului la cucuruz, se zice pe unele locuri, că firele trebuie să fie așa de departe unele de altele, încât »se poată dormi o vită între ele«. Răritul acesta ni-se pare prea peste măsură, de aceea s'a aflat o măsură mai potrivită

și cu privire la rărit și anume: »ca de-părtarea dintre rînduri să fie și între fire«, adică precum sînt de departe rîndurile unul de altul, tot așa să fie și firele de cucuruz.

Cu răritul și plivitul puilor dela rădăcinile cucuruzului, lucrarea omului încetează până toamna, când se începe culesul lui. Dar' lucrarea înrîurilor atmosferice nu încetează până toamna, când acela a ajuns în deplină coacere. Între aceste înrîuri se numără mai întâiu căldura.

Căldura este izvorul de viață nu numai al omului și animalelor, ci și al plantelor. Fără de căldură plantele nu ar putea încolți, nu ar putea crește și ajunge la coacere. Izvorul cel neseacă de lumină și căldură este soarele, care prin razele lui puternice revarsă viața tuturor ființelor și plantelor de pe pământ.

Între toate sămăntăturile, cucuruzul iubește — pe lângă un pământ bun și gras — mai mult căldura, fiind el și o plantă mai mare și mai puternică decât celelalte. De aceea și vedem, că în ținuturile mai reci lipsite de căldură, cucuruzul nu se prea face, sau dacă se și face, apoi nu se coace cum se cade.

Umezeala este tot așa de lipsă pentru plante ca și căldura, de oare-ce fără umezeală nu ar putea încolți și crește tinera plantă. Izvorul cel neseacă de umezeală este ploaia, care adapă toate ființele și plantele de pe pământ. Atât prea multă umezeală, cât și prea multă căldură sînt stricacioase sămăntăturilor.

Aerul încă este de lipsă la nutrirea plantelor, de oare-ce fără acela plantele, ca și omul, s'ar înăduși și s'ar usca. Aceasta se poate vedea mai bine la încările (vîrsările) de ape, când aceasta ca mai grea silește aerul dela rădăcină să ese afară, după care și plantele încep a se îngălbini și mai pe urmă a se usca.

Aerul nu-l înghit (înspiră) plantele așa în stare curată ca oamenii și animalele, ci amestecat, când îl absorb prin rădăcini îl amestecă cu un fel de leșie numită acid nitric, ear' când îl înghit prin foi cu un fel de must, așa numit amoniac.

Când s'a săvîrșit săpatul cucuruzului după recerintele de mai sus; când binecuvîntarea lui D-zeu cu căldură și ploaie încă urmează la timpul de lipsă, atunci economul poate privi cu liniște la rodirile sale, știind că acelea îi vor și răsplăti lucrul lui cu prisosință.

Ioan Georgescu.

Dușmanii albinelor.

Li-se întâmplă une-ori apiculturilor, că în loc de miere și ceară află în coșnițe multime de jivini mititele. Aceste jivini sînt moliile coșnițelor și în limba științifică se numesc *Galeria melonella* și sînt cei mai periculoși lotri ai fagurilor, făcând mare izidă în faguri mai ales în coșnițele primitive (de nuele), de cari încă și acum mai folosesc unii economi cari se ocupă cu albinăritul. Aceste moliile pleacă la vînat în amurgul serei, și după-ce albinae s'au liniștit se furișează în coșnițe și-'și depun oule pe faguri în număr foarte mare și în grămăduțe de sine stătătoare. Dacă însă soarta nu le ajută să pătrundă la faguri, atunci se mulțumesc cu ori-ce crepătură și-'și depun oule acolo. Omi-

dele ce se desvoaltă din ouă depuse în astfel de locuri trăesc apoi cu ceea-ce capătă. *Réaumur* în renumitul seu op apărut deja în veacul trecut (1737) scrie despre aceste jivinii, că se pot nutri cu hârtie, cu pielea scoartelor de cărți, cu frunze uscate, cu excrementele proprii, timp de 7—8 ani. Ba își susțin viața și cu rămășițele de postav rămase pe urmele moliei de haine (*Tinea pellionella L.*) În astfel de casuri însă face pagube relativ neînsemnate; însemnătate au aceste moli numai când ajung să se sporească în coșnițele albinelor. Drept, că o mare parte din grămăduțele de ouă cade jertfă albinelor, dar' totuși rămân destule, pentru-ca să nimicească întreagă coșnița.

Mititica omidă ce ese din ou se nutrește numai cu ceară; dar' îndată-ce a mâncat cât de cât, din bumbacul slobozit pe gură și din excrementele sale își face cojoc, care îmblojește întreg trupul, lăsând numai o mică deschizătură pe seama căpsorului. Acest cojoc o apără apoi în contra acului albinelor, căci la cap, de și 'și-l scoate din când în când spre a se nutri, aceasta o face cu mare precauție, dar' și de altcum albina nu-i pot face nici o stricăciune, fiind coaja lui mai tare, decât se poate pătunde prin ea acul lor. Când în apropiere s'a gătat nutrețul și omida încă s'a desvoltat deplin, atunci cu firele albe ce le sloboade pe gură își face adaus la îmblojitură. Și fiindcă omida mănca mult și fără saț nu e mirare că de multe-ori aflăm în faguri cruciș și curmeziș țevișoare în lungime de câte 2—3 dm. Ear' știind și aceea, că aceste moli se așează pe faguri în cele mai multe casuri în cete foarte mari, este ușor de înțeles, că în loc de miere și ceară pentru-ce aflăm la tăierea stupului numai jivinii de acestea.

Omidă moliei de faguri mierea n'o atacă, ci numai ceara o mănâncă, și mai bucuros atacă celulele vechi de ceară; când a isprăvit cu ceara din acestea, se năpustește asupra celulelor proaspete făcute presupunând că sunt încă goale. Ţevișoarele însă 'și-le face și în celulele cu miere, unde apoi mănâncă ceara, prin ce face de mierea se scurge jos.

Spre a dovedi apicultorilor, că ce periculos dușman sunt pentru albina moliile acestea, reuniunea regnicolară de albinărit a expus la expoziția millenară o coșniță de nuiete atacată de moli. Spre a se pute vedea ceea-ce se petrece în ea, coșnița era despiciată în două. În Mai fagurii erau încă întregi și sănătoși (omidele încă nu eșiseră din ou), dar' în Iulie și August scrinul în care era așezată această jumătate de coșniță, era deja plin de moli, cari seara pe la 6 ore mijuiau și băjbăiau în toate părțile. Căci molia însăși, de culoare sură cenușie, lungă de 16 mm., și cu aripile întinse lată de 14 mm. e foarte sprintenă; umbletul ei e adevărată alergare. Dacă în coșniță albina o iau la goană, foarte rare-ori se avântă 'n sbor, și numai cu fuga își caută scăpare.

Încât privește durata vieții, molia în coșniță caldă se desvoaltă permanent, dar' foarte neregulat, deși în general s'ar pute vorbi numai despre două generațiuni, fiindcă în mai mare număr se ivește primăvara, la începutul muncii albinelor, și în lunile Iulie-August.

După-cum s'a zis, mai mult sufer de stricăciunea moliilor familiile de albina așezate în coșnițe primitive. Și aceasta e și de înțeles, pentru-că apicultorul în asemenea coșnițe nu prea poate observa, ori de pătuns-a acest lotru în coșnițe, și astfel nici nu poate grăbi în ajutorul albinelor. Apoi foarte de mult-ori însuși apicultorul e de vină la toate relele. Anume prin aceea, că încă înainte de roire pregătește și prevede cu faguri coșnițele în cari are să prindă roiul. Coșnițele astfel pregătite devin apoi inficiate de moli în cele mai multe casuri încă înainte de prinderea roi-

lui, ceea-ce apicultorul nu prea observă. Drept că roiul văzând că are dușman în coșniță, se năpustește asupra lui, îl gonește afară, dar' câtorva omide totuși le succede se rămână acolo, și pericolul e gata.

În coșnițe de ale lui Dzierzon, unde ori-când putem examina fagurii, pericolul acesta nu e tocmai mare; având astfel de coșnițe, n'avem decât să scoatem afară părțile inficiate de moli și să le nimicim și să fim cu grije, că în adevăr să depărtăm din coșniță toate moliile. La coșnițe simple însă neavând puțința de a privi în lăuntru și a examina fagurii, nu ne rămâne alta de făcut, decât să băgăm de seamă, ca roiul să-l așezăm în coșniță curată. Trebuie apoi să urmărim cu atențiune și podina coșniței, căci sfărmiturile de ceară picate pe podină încă sunt de ajuns, ca două-trei omide să poată trăi din ele și apoi să facă mai târziu posibilă inficierea întregii coșnițe. Dacă însă vre-o coșniță e foarte tare inficiată de moli, spre a scăpa de primejdie stupii ceialaltii, trebuie nimicită împreună cu stup cu tot.

(at.)

Din boalele vitelor cornute.

Dureri (răni) la încheieturi. Aceste dureri se datoresc în mare parte mai ales loviturilor, rănilor la încheieturi; câte-odată însă nu se știe care e pricina lor; de această boală zac mai mult animalele tinere, și mor iute. Când se află la încheietură rană deschisă, boala este foarte primejdioasă și cu mare greutate se poate vindeca. Eată cum trebuie să urmărim spre vindecare: Ântăiu trebuie să spălăm rana și pe din lăuntru și pe din afară, apoi să o ungem cu unsoare egipteană, cât se poate de des. Vara aceste răni sunt mai rele de vindecat, decât iarna, de aceea trebuie să le spălăm mai des și să le presărăm cu praf de cărbune.

Câte-odată se întâmplă, ca să se ivească niște umflături pe la încheieturi; aceste umflături ard și sunt foarte dureroase. Ca să le facem să spargă, trebuie să le frecăm cu un petec de riză muiată în rachiul amestecat cu câteva picături de camfor. Dacă vor sparge, atunci, ca să vindecăm rănilor, urmărim ca mai sus.

Ud cu sânge. Această boală se naște atunci când animalele pasc prin păduri și mănâncă ierburi tari și înțepătoare, mai ales lăstari de copaci și de pomi; ca probă că este așa, este faptul, că animalele îngrijite în grajd nu sufer de loc de această boală.

Boala se cunoaște prin aceea, că udul este roșu; și animalul udează din ce în ce mai puțin și mai des.

Ca s'o vindecăm, trebuie să ținem animalul învălit cu pături, ca să fie cald și să-i dăm să bea apă caldă, în care am pus sămânță de in; dacă animalul suferă mari dureri când se încearcă să udeze, mai adăugăm în apa caldă și puțin camfor. În timpul boalei trebuie să dăm animalului nutreț bun.

Toma Cireș.

Sfaturi.

Vrei să fii sănătos?

1. Scoală-te de dimineață: culcă-te de vreme; fii ocupat în timpul zilei.
2. Caută să trăiești cât mai mult în aer curat.

3. Nu mânca mult.

4. Ține-ți trupul în cea mai mare curățenie.

5. Nu dormi nici prea puțin, nici prea mult.

6. Îmbracă-te bine; caută, ca trupul să se poată mișca lesne în haine; nu purta haine prea groase.

7. Ține-ți casa în cea mai mare curățenie.

8. Caută de petrece în timpul liber, dar' nu prea mult, că petrecerea prea multă duce la păcate.

9. Dacă îți câștigi viața cu munca trupeză, dă și minții hrană prin citire și alte ocupații de astfel.

Vindecarea rănilor și stîrpirea vermilor la animale.

Se ia frunză de persec, se pisează cu sare până se face o pastă (aluat) în măsură potrivită, se toarnă apă pe aceasta, se spală rana, așa că cel mult într'o săptămână rana este vindecată și nici vermi nu poate face. Cu acest mijloc am vindecat porci, paseri și vaci chiar, de vermi.

Elena I. Popescu,

învătătoare.

Știri economice.

Împroscătoare pentru peronosporă. Ni-se scriu următoarele: Este cunoscut, că *peronospora* e dușmanul cel mai mare al viilor, pomilor și a multor legume, care de un timp încoace și pe la noi nimicește mai întreagă roada.

Nu e de ajuns, că se cultivă viia, pomii și legumele, cari dau un venit foarte însemnat; ci trebuie îngrijit de aceea, ca să se facă apărare contra peronosporiei.

Am onoare de a vă face cunoscut, că: am avut prilejul de a proba *tulumba împrosătoare* inventată acum de curând de către dl *Hegedüs József*, învățător la școala botanică de stat din *Turda*

E simplă, ieftină și lucrează de tot bine. Cu aceasta, după scoaterea unei păture de gumi ușor se împrosacă chiar și insectele de pe pomi. Se poate comanda la amintitul cu vas de lut pentru 5 fl. v. a., ear' cu vas de lemn pentru 6. fl. v. a.

O recomand călduros tuturor viierilor și celor-ce cultivă pomi și legume.

Simeon Luca, paroch.

Cai pentru armata României.

Cetim în ziarele de peste munți, că o comisiune de remontă va pleca zilele acestea în Rusia pentru a cumpăra 300 cai necesari cavaleriei.

Venitul căilor ferate. Direcțiunea căilor ferate ungare în regia statului în 17 Iunie a vărsat în cassa centrală 500.000 fl. ca excedent de cassă. Dela 1 Ianuarie până acum direcțiunea a trimis cassei centrale sub titlul de mai sus 6,500.000 fl.

Țigărarul în vii. În anul acesta, precum scriu foile din România, în unele comune s'a ivit țigărarul (*Rynchites betuleti*).

Această insectă care taie lăstarii tineri ai vițelor, mai are obiceiul a strînge foile în formă de țigară (de unde 'i-s'a dat numele) și își pune ouăle în aceste țigări. Pentru stîrpirea acestui insect nu e alt mijloc mai practic, decât să strîngem toate foile făcute în formă de țigară și să le ardem.

FELURIMI.

Gerul pe muntele Montblanc.

Muntele *Montblanc* este cel mai înalt munte al Europei. Până mai de curând nu se ştia cu siguranță, că pe vârful lui, acoperit cu zăpadă, cât e de aspru gerul. Se dădea numai cu socoteală, dar' date sigure nu existau. Măsurările făcute însă la observatorul *Jannsen* au deslegat enigma. S'a pus adecă termometru atât în lăuntru observatorului, cât și pe păretele din afară. Vara apoi, cercetătorii au aflat de pe termometri, că iarna cea mai mare răceală a fost de 43° Celsius sub 0, afară, ear' în lăuntru observatorului 35° C. sub 0, cum pe la noi nici-când nu e. (t.)

Albanezii.

— Vezi ilustrația. —

Între popoarele din Peninsula-Balcanică unii din cei mai războinici sunt

Albanezii.

Albanezii. Curajoși dela fire, dedați de mici la luptă, ei caută mereu prilej de a se război. Acum de curând e ceată de mai multe sute de Albanezi au năvălit în Sârbia, atacând satele dela graniță, așa că ocârmuirea Sârbiei a trebuit să trimită trupe regulate, ca să-i alunge.

În urma acestui atac, puterile europene au intervenit pe lângă Sultanul, provocându-l să infrine pe Albanezi, cari îi sunt supuși.

Vorba e numai, că nici Sultanul nu prea are putere a-i îmblânzi, căci ei de multe-ori au avut ciocniri biruitoare cu soldații turci.

Această seminție de popor se ține de legea mohamedană, dar' sunt între ei și mulți creștini.

Ilustrația noastră ne înfățișează o ceată de Albanezi.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Ceva privitor la chestiunile noastre școlare.

(Urmare).

I. Aranjamentul intern al școlii.

Își împodobește săracul locuința sa cu lucruri, cari ar crede, că sunt mai frumoase, și le aranjează cum știe el mai bine, ca să fie plăcut vederii sale și vederii celor-ce intră în casa sa.

Împodobesc creștinii adevărați casa lui D-zeu cu atâta frumusețe, cu atâta gust, încât nu putem trece pragul ei și privind în jur de noi să nu ne sfiim. Și pentru-ce să nu împodobim casa lui D-zeu, acel loc sfânt, unde prin rugăciuni și cântări vorbim cu Dumnezeu.

tământ îl întimpină copilul în școala poporală. Se cere dar', ca școala poporală să fie pe cât se poate de bine provăzută cu acele obiecte de intuițiune, cari sunt indispensabile în ori-ce școală elementară. Astfel ar fi: Litere de lemn ori de hârtie groasă pentru formarea cuvintelor la prelegerile scris-cetitului, mașină de comput după sistemul cel mai nou, metru, cântar cu toate ce se ține de el, măsuri vacue, apoi cărți geografice ca: cartă cercului pretorial, cartă comitatului, cartă patriei, cartă locurilor sfinte (Palestina), unele tablouri biblice, globul, tabele pentru istoria naturală, aparate fizicale, unelte de economie etc.

Lipsesc în școala poporală aceste obiecte, lipsește totul și învățătorul, care

Școala, care seamănă bisericii, căci e fiica ei, în care creștinul cel mic învață a se ruga și a cânta cântări de laudă celui prea înalt, care a făcut cerul și pământul, școala, care din creștinul cel mic, chemată este să crească creștin mare, se cuvine și mai mult s'o împodobim, mai bine zis s'o provedem cu obiecte corăspunzătoare trebuințelor ei.

O catedră, câteva scaune, un număr recerut de bănci, o tablă mare, unul sau două dulapuri pentru recuisitele școlare și pentru biblioteca școlii, un cuier, icoana Mântuitorului și icoana Domnitorului formează aranjamentul intern al școlii. Dacă sunt frumoase, dacă sunt bine și cu gust aranjate aceste obiecte, sigur că și școlarul intrând prima-dată în școală se sfieste, și mare înrîurintă are prima impresie asupra sufletului școlarului. Se știe mai departe și aceea, că primul învățământ e intuitiv și acel învă-

tinde să propună, fără să arete școlariilor sei obiectul, despre care este vorba, fie în natură, fie după chipuri credincioase, dă școlariilor sei în loc de o floare înflorită cotorul uscat.

II. Persoana învățătorului.

Arta înfloreste și vestejește prin artiști, școala prin învățători.

Cum este educațiunea învățătorului, așa va fi educațiunea pruncilor încredințați lui.

Copiii, ba toți oamenii, pun mai mare pond pe ce vîd cu ochii, decât pe ce aud. Învățătorul așadară este icoană vie. Copiii vor fi modesti, iubitori de ordine, activi, blânzi, iubitori de dreptate, voritori de bine, îndestuliți, voioși, milostivi, dacă învățătorul lor este așa.

Ce se așteaptă mai ales dela un învățător bun este iubirea. Iubirea cătră oficiul seu, iubirea cătră copii, cătră po-

por, cătră D-zeu. Fără iubire nici cel mai destul învățător nu este educator. Cu cât a fost mai mică iubirea pruncului în casa părintească, cu atât cu mai mare iubire trebuie să-l întîmpine învățătorul în școală. Există în inima învățătorului iubirea cea adevărată, e de prisos, ca să le mai spună copiilor, că el îi iubește. Vorbele sînt superflue, cînd vorbesc faptele. Unde lipsește iubirea, nu folosesc vorbele și acolo serviciul învățătorului e muncă amară și obositoare, ear' școala loc de tortură.

Pentru-ca învățătorul să corăspundă chemării sale, trebuie să fie: 1. Veghetor bun. 2. Iubitor de ordine. 3. Iubitor de dreptate. 4. Consecvent în toată privința. (Va urma).

Școalele de stat.

În comuna *Sântejude* (Szt-Egyed) comit. Solnoc-Dobâca (diecesa Gherlei) sînt locuitori români — afară de 3-4 familii ungurești aproape romanisate. — De această comună se mai ține ca *filială* o altă comună constătoare din vre-o 30 familii române și poate tot atâtea ungurești. Școala gr-cat. confesională este în comuna Sântejude — aici veniau totodată și școlarii din filială, al cărei nume din întemplantare 'l-am uitat — *dar' va fi în mintea celor mai competenți*.

Fiind școala mică, neputînd da asil tuturor școlarilor, după-cum sînt bine informat protopopul a făcut pașii necesari la consistorul din Gherla, ca să contribuie la edificarea unei școale accommodate pentru toți.

Consistorul din Gherla, așa se vede, nu a ascultat plîngerea Românilor.

Aici zace răul. Din acest rău, a urmat altul și mai mare: *o școală de stat în filială*. Acum băieții regulat cercetează școala de stat, și nu cea confesională.

A doua urmare a fost școala de stat — din Sântejude. Cine nu se interesează să vadă armele învățătorilor de stat, nu poate pricepe ce înseamnă o școală de stat. Eu, din întemplantare m'am informat, am și fost în ambele școale, și durere, am văzut, cum acele tinere mlădițe românești se vestejesc.

Unde am ajuns așadar', voi Gherlanilor? De ce vă mai interesați, dacă nu de școalele voastre confesionale?

Nu vedeți voi, cum pruncii aparținători celor 30 de familii, în detrimentul limbei noastre românești, neglijându-și cunoștințele lor românești, să încarcă cu cele ungurești.

Ar fi vremea, ca odată să se cugete mai serios. *De aceea leg la inima celor competenți din Gherla chestiunea școalelor din Sântejude și filială.*

— *La cas că nici acum nu se înmoaie Gherlanii, atunci nu rămâne altceva, decât un apel la toți Români, de ambele confesiuni — căci nu numai școală, dar' și mijloacele de învățământ sînt necesare. Numai așa se poate paraliza efectul școalei de stat.*

Gherlanilor, Gherlani, lăsați la o parte indiferentismul, ori mai bine zis umilirea voastră față de dușmanii noștri, și aveți în vedere cel puțin interesele voastre diecesane!!

Treziți-vă, treziți-vă!!

Călătorul.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor români gr-cat. din comitatele Sătmar și Ugocia, aparținători la diecesa Gherlei, își va ține adunarea generală anuală în 13 Iulie n. c., în edificiul școalei române gr-cat. Seini (Szinjérváralja).

La această adunare se invită cu tot respectul: a) P. T. domni membri fondatori, ordinari, ajutători și onorari ai Reuniunii; b) P. T. Reuniuni învăț. române din Ungaria și Transilvania; c) toți iubitorii de înaintarea școalelor și învățămîntului poporului nostru român.

Membrii ordinari ai Reuniunii au să notifice președintelui cu 8 zile înainte scusele pentru eventuala lor absentare, precum și doritorii de a diserta cu ocaziunea acestei adunări, operatele lor să le trimită tot la acel termen.

Competențele și restanțele sînt a se răspunde de cătră d-nii cassari filiali până la 1 Iulie a. c.

Programa: 1. La 8 ore a. m. serviciu divin solemn în biserica parochială. 2. La 9 ore deschiderea adunării. 3. Raportul general al comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală, apoi a cassarului și bibliotecarului general. 4. Exmiterea comisiunilor de câte trei membri pentru examinarea raportului și censurarea socotelilor, încassarea taxelor și înscrierea de membri noi. 5. Hotărîrea unui premiu pentru cea mai bună disertațiune despre: »Principiul concentrațiunii în instrucțiune«. 6. Raportul comisiunii pentru censurarea temelor. 7. Cetirea disertațiunii aprobate de comisiune. 8. Exmiterea comisiunii pentru culegerea propunerilor. 9. Raportul comisiunilor de sub §. 4 și 8. 10. Statorirea locului și timpului pentru adunarea generală proximă. 11. Închiderea adunării.

Baia-Sprie, 10 Iunie 1899.

Atanasie Lupan,
preș. reun.

Ioan Lesșian,
secret. reun.

A V I S !

De oare-ce până de present nu s'au adresat învățătorii în număr de ajuns pentru a primi unul din cele 33 de exemplare ale »Foi Pedagogice« abonate de Reuniunea învățătorilor gr-or. români din districtul Sibiului, și menite a se distribui *gratuit* învățătorilor lipsiți, dar' doritori de a o ave, ne luăm voe a *post* din nou pe acei învățătorii, cari nu sînt în stare se aboneze numita foaie din al seu, a să adresa comitetului central al »Reuniunii învățătorilor gr-or. români din districtul Sibiului« pentru a primi un exemplar gratuit pe anul curent 1899.

Cei cari vor primi foaia sînt obligați, ca numerii să-i păstreze și la finea anului să-i doneze bibliotecii școlare din comună.

Totodată cei cari se vor adresa comitetului central în acest scop, să alăture cererei o adeverință dela comitetul parochial despre starea materială, în care să află.

Sibiu, din ședința comitetului central al »Reuniunii învățătorilor gr-or. români din districtul Sibiului«, ținută la 28 Maiu v. 1899.

Dr. D. P. Barcianu, Candid Popa,
preș. secretar.

Examene.

Despre examenele, ce s'au ținut cu sfîrșitul anului școlar curent, ni-se mai raportează din următoarele locuri:

Din Lunșoara.

În comuna Lunșoara (Bihor) s'a ținut examenul a doua zi de Rosalii, în prezența dlui inspector *Teodor Filip* și a unui număr public, atât inteligentă cât și popor. Răspunsurile elevilor au fost

foarte bune, semn că dl învățător *Petru Cipou* își pricepe chemarea sa și e mare părtinitor al cauzei sfinte a învățămîntului. Pentru rezultatul strălucit a secerat, ca și în toți anii, laude din partea poporenilor.

Din Crăciunești.

A treia zi de Rosalii s'a ținut examenul cu copiii dela școala noastră gr-or. din Crăciunești, protopopiatul Zărandului. Au fost dl protopop tractual *Vasile Dămian* din Brad, dl preot local *Iuliu E. Cosma*, dl *Ioan Stoica* din Ormindea și mult public din loc mai cu seamă părinții pruncilor, bărbați și femei. Examenul s'a ținut în sfînta biserică și a avut un rezultat foarte îmbucurător. Pruncii au răspuns din toate obiectele propuse foarte bine. Învățătorul nostru, dl *Avram Lăslău* abia se află dela Crăciun în comuna noastră și s'a arătat în toată privința ca o putere didactică foarte bună și prin sirguința și purtarea sa morală cum se cade și-a câștigat dragostea noastră a tuturor și cea mai mare stimă și recunoștință din partea întregului popor.

Nicolae Jula, crâsnic.

Din Zăbalți.

Ziua de 13 Iunie st. n. pentru comuna noastră Zăbalți, a fost o frumoasă zi de sărbătoare, căci în ziua aceasta s'a ținut examenul cu copiii dela școala noastră gr-orientală. Examenul s'a început la orele 2 cu clasele I-a și a II-a, ear' la orele 3 s'a început examenul cu celelalte clase, sub conducerea învățătorului *Petru Bugarin*, răspunzînd băieții, și cei mai mici și cei mai mari. Examenul a isbit foarte bine, ceea-ce au constatat-o cei de față, precum dl protopop din Lipova, *Voicu Hamsea*, ca examiner, apoi dl comisar *Vasile Bogoi* și dl preot *Valeri*, din Belotinț, dl învățător *Teodor Popa*, din Chelmac și dl *Titus Popescu*, din Bruznic, fiind întreaga comisie mulțumitoare dlui învățător *Petru Bugarin*. Examenul s'a încheiat cu o frumoasă vorbire a dlui protopop.

Alexa Rista.

Din Criș.

În 26 Maiu st. v. a. c., s'a ținut examenul semestral de vară în parochia *Criș*, protopresbiteratul Sighișoarei, sub conducerea învățătorului *Pompiliu Constantin* și a dlui *D. Moldovan*, protopresbiter, ca comisar examiner; precum și în prezența dlui *Dancs Bertalan*, inspector regesc de școale al comitatului Târnava-mare și în prezența preotului local *Eroteiu Ghiaja* și a comitetului parochial. Sala de prelegere era frumos împodobită, cu diferite cununi de flori naturale și verdeată.

Cînd au intrat în școală cei amintiți mai sus, au fost întîmpinați și respective salutați de toți elevii cu cuvintele »bine ați venit«. Apoi s'a început examenul, examinându-se băieții din toate obiectele. Răspunsurile și cântările dela sfîrșit au fost foarte bune, așa, că dl învățător a fost felicitat atât de dl inspector, cât și de dl protopop. Examenul 'l-a încheiat dl protopop cu o vorbire, în care arată elevilor în cuvinte blînde și cuprinzătoare, însemnătatea și folosul învățături, asemănînd pe *omul cel cu carte cu pomul nobil, ear' pe cel neînvețat cu pomul sălbatic*. Asemănă examenul cu secerișul. Ear' cunoștințele respective roadele cu talanții din sfînta evanghelie, îndemnându-i ca cunoștințele câștigate să nu le dea uitărei, ci prin repetări cât mai dese, să cerce a și-le reîmprospeta în minte prin cetire.

Pe urmă să adresează cătră învățătorul lor, cu cuvinte de îmbărbătare, îndrumându-l a-și înmulți talantul din zi în zi, arătînd că calea noastră este tot înainte; ear' pentru sporul dovedit

cu această ocaziune îi exprimă deplina sa mulțumită. Apoi și comitetului parohial pentru jertfele aduse pentru înaintarea și cultivarea copiilor lor în numele întregului popor. La șirire am fost salutați cu cuvintele: »Fiți salutați« de toți elevii, precum și cu cuvintele de »să trăească«.

Ilie Buna, învățător.

Revașul școlii.

În atențiunea d-ilor învățători.

Foaia »Buk. Pädagogische Blätter« nr. 5 din 10 Martie 1899 atrage atențiunea publicului român asupra »coalelor cu icoane pentru școală și casă« edate de societatea pentru arta multiplicatoare în Viena. Între altele cetim următoarele în sus numita revistă pedagogică: »Mai ales în limba română și în special noi în Bucovina avem mare lipsă de ilustrațiuni bune pentru copii. De câte ori am da copiilor astfel de icoane la ocazii solemne pentru noi sau pentru ei, dar nu le avem. Deci ar fi să ne folosim de buna intențiune a acestei societăți, care publică icoanele pentru școală și casă și în limba română, căci din seria I-a, ediția română, apărută înainte de un an și jumătate, s'a vândut de tot puțin, încât e teamă că se va sista pe viitor edarea ei. Ele se vând și câte una separat. Recomandăm deci aceste icoane mai ales în atențiunea dlor învățători. Prețul singuraticelor coale executate în negru 5 cr., în colorii 10 cr. Adresa societății este: Editura i. r. de cărți școlare în Viena«.

Adaugem, că coalele se pot procura și prin librăria noastră (Sibiu, strada Poplăcei nr. 15), adăogându-se câte 1 cr. de coală porto.

Concurese învățătoresți. S'au scris concurese cu termen de 30 zile, pentru următoarele posturi învățătoresți din diecesa gr-or. a Aradului:

Șiria-Cremeneniște, cu salariu de 300 fl. și alte emolumente.

Șilindia, salariu 300 fl. și alte emolumente.

Camna, 250 fl., 6 jug. de pământ și alte emolumente.

Hodoni, 156 fl. și pământuri și alte emolumente.

Isvin, post de învățătoare la clasa de fete, salariu 150 fl. în bani și alte venituri.

Bodrogul-vechiu, salariu 300 fl. și 2 grădini de legumărit.

Bobda, salariu în bani 180 fl. și alte emolumente.

Pustiniș, salariu 200 fl. și alte venituri.

Tornia, salariu 300 fl. 3/4 jug. pământ și alte venituri.

Aldești, cu salariu în bani 212 fl. și alte venituri până la suma de 300 fl.

Convocare și invitare. Reuniunea învățătorilor români dela școlile populare confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I.—VII. își va ține adunarea sa generală ordinară de est timp în 15 și 16 Iulie n. c., în hotelul balnear dela Moneasa (Menyháza).

Convocând la această adunare generală ordinară pe toți p. t. domnii membri ordinari, fundatori și ajutători, ne permitem a invita la această festivitate a noastră și pe toți binevoitorii școlii noastre confesionale.

Pentru distragerea on. public participător se va aranja în seara de 15 Iulie n. concert împreună cu dans, pe lângă prețul de intrare 80 cr. de persoană și 3 coroane de familie, în favoarea bibliotecii Reuniunii, despre ce se va da rațiociniu public.

P. t. domnii membri și oaspeți, cari doresc a participa la prânzul comun (banchet), sânt respectuos rugați a se

insinua la subscrierul secretar al Reuniunii, cel mult până în 10 Iulie n. c. (Arad, Fejsze-utca) de unde eventual vor pute avea și bilete moderate pentru călătorie.

Arad, din ședința ordinară a comitetului central, ținută la 15 Iunie n. 1899.

Pentru comitetul Reuniunii:

Prof. Teodor Ceotea,
președinte.

Iosif Moldovanu,
secretar.

Iuliu Groșforeanu,
cassar.

Examenle de calificatiune ale învățătorilor și învățătoarelor din archidiecesa gr-cat., ținute în Blaj, s'au terminat în 17 Iunie cu rezultat foarte mulțumitor. Dintre 64 inși au făcut examenul cu succes 60, ear' 4 au fost relegați pe trei luni din limba maghiară.

Reuniunea învățătorilor gr-cat. din archidiecesa se pregătește în fine pentru o adunare generală. Precum ni-se scrie din Blaj, comitetul central al Reuniunii s'a întrunit în 20 l. c. în sala profesorilor dela preparandie, sub presiul dlui director preparandial **George Munteanu**, în ședința sa ordinară, care avea de scop a pregăti cele necesare pentru adunarea generală. Pe lângă cei din gremiu au participat 15 învățători, ca reprezentanți ai despărțemintelor, ear' ca oaspe dl **Iuliu Bărdosy**, inspector r. școlar comitatens a. d. s. În adunare s'a dat rațiociniu despre »Foaia Școlastică«, s'a stabilit adunarea generală pe 22 Sept. a. c. și în urmă, după multă discuțiune, pe basa opiniunii unei comisii anume alese sub presiul dlui **Petru Ungurean** spre acest scop, s'au ales și stabilit teme pedagogice și didactice pentru adunarea generală, — dintre care cele mai bune vor fi publicate și conform statutelor și premiate.

Din temele aceste amintim cele mai însemnate: Cum să se predea economia rurală în școlile nedespărțite, atât teoretice, cât și practice. Introducerea jocurilor în școlile populare din punct de vedere igienic și a educațiunii naționale. Predarea geografiei comitatului în despărțemintul III. al unei școli nedespărțite. Susținerea autorității învățătorului în și afară de școală. Instruirea corurilor vocale cu școlarii cât și cu adulții. Împărțirea orelor și a materiei după planul de învățământ în școlile nedespărțite etc.

CRONICĂ.

Înștiințare. Începând cu numărul acesta la partea economică a »Foi Poporului« avem cu un colaborator mai mult. Este dl **Ioan Georgescu**, învățător în Scoreiu, cunoscut prin scrierile sale economice de până acum, cari pretutindenea au fost primite și cetite cu plăcere. Nu ne îndoim că și acelea pe cari le va publica de acum înainte în partea economică a foii noastre, vor fi primite cu aceeași plăcere și de către cetitorii nostri și cu același folos pentru viața practică de toate zilele.

Societatea pentru fond de teatru român va ține anul acesta adunarea sa la Seliște, în 30 și 31 Iulie st. n., precum am vestit în un număr de mai înainte. Acum ni-se scrie, că comitetul aranjator din Seliște, alcătuit pentru primirea oaspeților și aranjarea sêrbărilor, lucrează cu mult zel pentru isbutirea adunării. În preziua se va face întimpinarea la gară a comi-

tetului și a oaspeților, ear' seara întrunire de cunoștință. În ziua dintăiu după ședință va urma banchet, ear' seara concert dat de Reuniunea de cântări de acolo, și reprezentație teatrală. În ziua a doua după prânz, petrecere populară la care va lua parte poporul din Seliște și din jur și unde se vor pute vedea jocurile și porturile naționale ale întregii mărginimi.

Fluierul lui Iancu. Dl **Iosif Sterca Șuluțiu** din Sibiu aprimit dela dl **Gerasim Candrea**, avocat în Baia-de-Criș un interesant raport despre cum s'a găsit fluierul istoric al eroului-martir. Se constată că **Iancu** a avut două fluieri, unul mai mic, ca de obicei, care acum se află în muzeul unghuresc din Arad, și cel mare, în formă de baston, care se va pune în muzeul casei naționale. Acest fluier s'a păstrat la un covrigar român în Baia-de-Criș, **Ioan Liber**, în casa căruia a murit **Iancu**, la 10 Septembrie 1872.

Raportul conține prețioase date despre ultimele momente ale scumpului erou, cu cari se vor zdrobi total aserțiunile injurioase ale Maghiarilor despre moartea lui **Iancu**. Întreg raportul se va publica în curând.

Nou avocat român în Timișoara. Primim următorul avis: Am onoare a vă aduce la cunoștință, că cu ziua de azi am deschis cancelaria mea avocațială în **Timișoara-Cetate** (strada Zapolia nr. 4) Timișoara, la 8/20 Iunie 1899. **Dr. Valeriu Mezin**, avocat.

† **Vasile cav. de Vasilco**, a decedat în **Cernăuți**, în etate de 75 de ani. În mormântarea 'i-s'a făcut Marți, în prezența unui public distins și numeros. Actul funebrel 'l-au săvîrșit vr'o 10 preoți în frunte cu P. S. Sa episcopul **Dr. V. de Repta**, ear' corul »Academiei ortodoxe« a executat cântările funebrale. Între numeroșii participanți s'au remarcat afară de rudeniile mai apropiate numeroși proprietari mari din apropiere și împrejurime și numeroși cunoscuți ai regretatului defunct. Discursul funebrel 'l-a rostit **Vasile Gribovschi** din Panca.

Strada „Hentzi“ în Viena. Magistratul **Vienei** în ședința din 20 Iunie a primit propunerea făcută pentru a numi o stradă din Viena cu numele generalului din 1848 **Hentzi**, atât de mult urgisit din partea Maghiarilor.

Acțiunea partidului poporal. Alăturiierii partidului poporal a ținut meeting în **Soroksár** lângă B-pesta, în care avocatul **Dr. Simonyi** desvoltând la înțelesul poporului scopul partidului a stăruit asupra revisiei legilor politice-bisericești și asupra susținerii școlilor confesionale. Pe larg a vorbit **Robitsek** despre școlile religioase. Nu este permis a lăsa ca școala să fie despărțită de biserică; învățătorul trebuie să lucre în conțelegere cu preotul. În școala neconfesională este numai învățătură, dar' creșterea nu. Instrucțiua singură nu plătește nimic. A calcula știe și usurarul, a scrie știu și foile jidovite, cari injură pe **Christos**. Pentru instrucțiua din religie trebuie destinat mai mult timp decât două ore pe săptămână. Partidul poporal pretinde, ca poporul creștin să aibă școale creștine. Statul se nu înființeze școale, ci să spriginească pe cele confesionale, — a zis **Robitsek**. În același sens a vorbit și **Auer** despre foile creștine.

Reuniunea meseriasilor români din Crăștiie și-a ținut adunarea constituantă în 18 Iunie (**Dumineca Rosaliilor**) sub presiul ppresbiterului **V. Domsa**.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. a 2-a după Ros., gl. 1, sft. 2.	rês. ap.	
Dum.	20 S. Muc. Metodie	2 Cerc. Mar.	4 5 7 55
Luni	21 Muc. Iuliau	3 Cornelia	4 6 7 54
Marti	22 Muc. Evsevie Epc.	4 Udalrich	4 6 7 54
Merc.	23 Mucenița Agripina.	5 Domițiu	4 7 7 53
Joi	23 († Nașt. S. Ioan B.	6 Isaia Pror.	4 8 7 52
Vineri	25 Mucența Fevronia.	7 Vilibald.	4 8 7 52
Sâmb.	26 Cuv. P. David.	8 Chili-n	4 9 7 51

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 20 Iunie: Blaj, Cason, Gilău, Harasztkerek, Ieciu, Nușfalău, Radnoth.

Luni, 21 Iunie: Capolnaș-Olahfalău, Corond, Șo-roștin.

Mercuri, 23 Iunie: Bateș, Cernatul-inf., Elisabetopole (Ibașfalău).

Mercuri, 23 și Joi, 24 Iunie: Drag.

Joi, 24 Iunie: Arpașul-inf., Giaca, Iliia-murășană, Lăpușul-unguresc, Ormeniș, Odorheiul-Șieului.

Vineri, 25 Iunie: Cristurul-săcuesc, Gherghio-Ditro, Craifalău, Sâmbăta, Tășnad.

Sâmbătă, 26 Iunie: Ciuc-Sereda, Ghereș, Séc.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Descrierea Ardealului.

Cine voește să cunoască frumoasa țară a Ardealului, și cu deosebire Munții-Apuseni, patria lui Horia și lăncu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murășului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni.

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sunt făcute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, izvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarele noastre au apreciat în cuvinte elogioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română:

„Liga română“, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicațiune unei trebuințe ce într'adevăr se simțea la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită“

Comande se pot face la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor

săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“

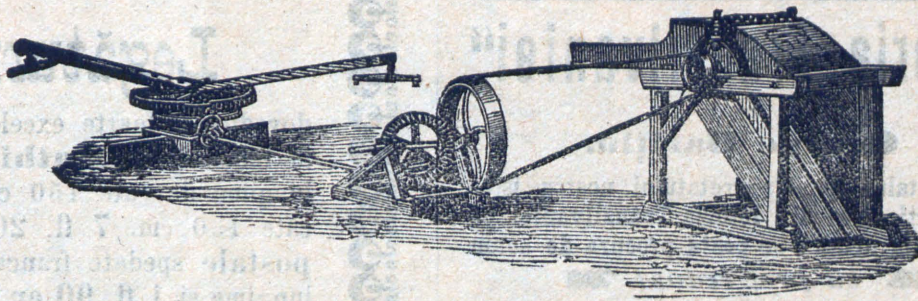
Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă pe un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlarele noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

Andrieu Rieger,

prima fabrică ardeleană pentru mașine agricole și turnătorie de fer în Sibiu.

!!Cele mai bune fabricate!!

Mașine de împlătit, mîinate cu vapor, cu mîna, ori cu vîrtej, mașine (ciururi) de vînturat și sortat etc. pe lângă prețuri ieftine și condițiuni de plătit ușoare, garanța pentru muncă solidă.

[33] 1-3

KATHREINER

cafeaua de maltă

Kneipp.

Bunicii și mie!

Probat de mai mulți ani ca cel mai excelent adaus la cafeaua de bone. — Recomandat de medici celor ce sufer de nervi, inimă, stomac, anemie etc. — În sute de mii de familii cea mai plăcută cafea.

[1] 6-10

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de
George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum
cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — peste
100 florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni,
Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

IN ECONOMIA RURALĂ

compus de
cel 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de
Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal este 5 cr. mai mult.

Legături de snopi, brevetate,

dovedite ca foarte excelente, din veritabilă cânepă de Bacica, produs
al fabricii lui **Mathias Bellán** în **Bács-Cséb**, 1000 bucăți în
lungime de câte 150 cm. 7 fl. 80 cr. și 1000 bucăți în lungime de
câte 130 cm. 7 fl. 20 cr. loco gara din Sibiu, ori în pachete
postale spedate francate, 2 fl. 10 cr. per 200 bucăți de câte 150 cm.
lungime și 1 fl. 90 cr. aceleași în lungime de 130 cm. **vinde unica**
representanță pentru Sibiu

Direcțiunea districtuală

a Reuniunii agricole săsești în Sibiu.

[32] 1—5

„Concordia“, societate comercială pe acții, Sibiu

pune în vânzare

[31] 3—12

un vin excelent

garantat curat, cu prețul de **40 cr.** litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șulțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sînt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografie“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu
se află de vânzare opul premiat și publicat de
„Asociațiunea transilvană pentru literatura ro-
mână și cultura poporului român“

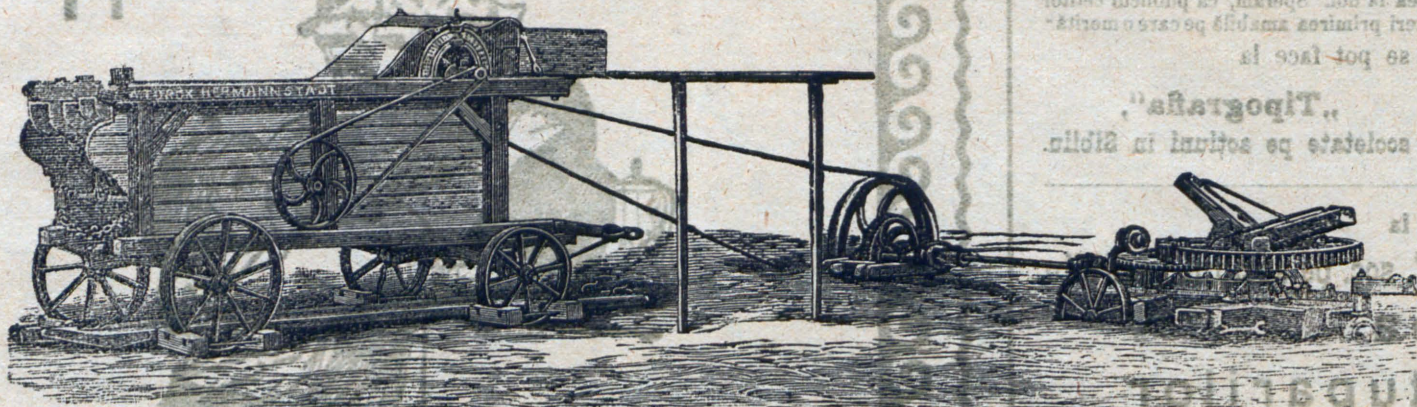
POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagine, cu-
prinzînd cele mai frumoase povești și la urmă
o însemnare a provincialismelor, costă numai
50 cr. plus 10 cr. porto.

Fondată la 1857.

Fondată la 1857.

Andrei Török,

fabrică de mașini agricole **SIBIU** fabrică de mașini agricole
recomandă pentru sezonul de treerat:

Mașină de îmblătit, construcție de nou îmbunătățită, de mână și pentru cai, învîrtitură ușoară și dura-
bilitate mare, stabil și portativ, cu și fără curățituri.

Trier patent pentru curățit și sortat, mers ușor și fără sgomot, curăță complet bucatele; apoi
trier sistem Backer și Clayton.

Scripte de diferite mărimi, stabile și portative în diferite sisteme etc. etc.

Mori portative cu una, două sau mai multe roate pentru apă, vapor sau motor. Construcțiunea cea mai
valoroasă și lucrul cel mai solid. Scrisori de recunoștință pentru morile vîndute ce se află în lucrare imi stau la dispoziție.

Singura agentură pentru Ardeal a renumitei fabrici de motoare de gaz

[12] 6—24

Langen & Wolf în Viena.

Locomobilul de benzin „Otto“ este cel mai bun, mai ieftin și mai sigur motor pentru mașine.

Locomobilul de benzin „Otto“ este cel mai bun și mai ieftin motor pentru mori. Costul acțiunii
motorului 3—3½, cr. per oră, cu putere de 8 cai. În Ardeal sînt deja multe mori cu motorul de benzin „Otto“.

Prețuri curente gratis și franco. — Întrebărilor se răspunde prompt și cu plăcere.

Prețuri moderate.

Condiții avantajoase.